

ÁRSSKÝRSLA BETRI BAKKAFJARÐAR

2023

Efnisyfirlit

1. Inngangur:	2
2. Meginniðurstöður:	2
3. Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum:.....	3
4. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn:	3
5. Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags – stöðumat:.....	3
6. Yfirlit yfir styrkt verkefni:.....	8
7. Fundir:	9
8. Hugleiðingar verkefnisstjóra:	10

1. Inngangur:

Verkefnið Betri Bakkafjörður fór að stað í mars 2019 en þá var staða byggðarlagsins orðin mjög erfið að mati sérfræðinga Byggðastofnunar og heimamanna. Það var einnig í samræmi við tillögu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar. Á þessum tíma þótti ljóst að byggðin þyrfti á verulegum stuðningi að halda frá ríki og sveitarfélagi til að geta staðið af sér frekari áföll. Síðan þá hefur nokkuð ræst úr atvinnumálum og þjónusta verið aukin í byggðarlaginu, einkum við ferðamenn. Vel hefur gengið að virkja frumkvæði íbúa og annarra haghafa sem tengjast byggðarlaginu, sem sést á stóru auknum fjölda umsókna í Frumkvæðissjóð Betri Bakkafjarðar, Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og í aðra samkeppnissjóði.

2. Meginniðurstöður:

Í upphafi árs fór fram úthlutun styrkja úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar fyrir árið 2023. Alls bárust 24 umsóknir að heildarupphæð 49 m.kr. en sjóðurinn hafði til ráðstöfunar 8 m.kr. sem úthlutað var til 13 verkefna. Auk þeirra verkefna hafa Bakkfirðingar og sveitarfélagið Langanesbyggð sótt um styrki til ýmissa uppbyggingarverkefna í aðra sjóði. Þar má nefna Fiskvinnslufyrirtækið Bjargið ehf. sem hlaut, ásamt samstarfsaðilum sínum, styrk upp á tæpar 19 m.kr. úr Matvælasjóði fyrir verkefnið Hrognkelsafengur - Hnossgæti úr sjó. Verslun á Bakkafirði fékk

Verkefnisstjórn heimsótti Bjarmaland og gæddi sér þar á kaffiveitingum, ásamt góðum gestum.

styrk að upphæð 2 m.kr. á grundvelli stefnumótandi byggðaáætlunar. Þá hlaut Langanesbyggð 6 m.kr. styrk úr Orkusjóði

til innviðaupbyggingar fyrir vistvæn ökutæki, m.a. til að koma upp hleðslustöðvum á Bakkafirði. Að endingu hlutu tvö verkefni Bakkfirðinga styrk úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands eystra að þessu sinni.

Venju samkvæmt var haldinn íbúafundur í tengslum við verkefnið Betri Bakkafjörð þar sem íbúar og velunnarar samfélagsins við Bakkaflóa fjölmenntu. Þar fór verkefnisstjóri yfir það helsta í verkefnum sem unnið hefur verið að frá síðasta íbúafundi fyrir um ári síðan. Þar var jafnframt tilkynnt að stjórn Byggðastofnunar hefði samþykkt að framlengja verkefnið Betri Bakkafjörður um eitt ár, þ.e. til ársloka 2024. Auk hefðbundinna starfa tók verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar þátt í ýmsum verkefnum til styrkingar byggðar í Bakkaflóa. Má þar nefna vinnu í tengslum við að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvannsóknum á Bakkafirði. Framlag til verkefnisins kom úr stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2022-2036, aðgerð C.9 – Náttúruvernd til eflingar byggðapróunar.

Í loks árs lét Gunnar Már af störfum sem verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar og var staðan því auglýst um veturinn. Gengið var frá ráðningu nýs verkefnisstjóra, Romi Schmitz, sem búsett er á Þórshöfn. Starfsstöð Romi verður á Bakkafirði og í Kistunni, atvinnu- og nýsköpunarsetri Langanesbyggðar á Þórshöfn.

3. Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum:

Verkefnið byggir á verkefnislýsingu sem unnin hefur verið á vegum Byggðastofnunar fyrir verkefnið Brothættar byggðir. Meginmarkmið verkefnisins er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Sérstaða verkefnisins er fólgin í virkri þátttöku íbúa og víðtæku samstarfi stjórnkerfis og stoðstofnana við viðkomandi samfélag. Í hverju verkefni, það er hverri brothættri byggð, er mótuð skýr framtíðarsýn, markmið og verkefnastofn og unnið samkvæmt áfangaskiptu verklagi Brothættra byggða. Meginmarkmið og starfsmarkmið tengd hverju meginmarkmiði, sem sett voru fram í verkefnislýsingu Betri Bakkafjarðar, eru afrakstur íbúafings, vinnu verkefnisstjórnar og niðurstöðu íbúafundar. Meginmarkmiðin eru fjögur ásamt fjölmörgum starfsmarkmiðum.

Þau verkefni sem stefnt var að í upphafi árið 2019 og komin eru í farveg eða lokið við, eru metin eftir stöðu þeirra í lok hvers árs. Um er að ræða huglægt mat verkefnisstjóra.

4. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn:

Verkefnisstjórn er skipuð fulltrúum samstarfsaðila um verkefnið, það er sveitarfélagi, landshlutasamtökum, íbúum og Byggðastofnun.

Verkefnisstjórn verkefnisins Betri Bakkafjörður skipa:

- ❖ Björn S. Lárusson, sveitarstjóri Langanesbyggðar
- ❖ Gunnlaugur Steinarsson, fulltrúi íbúa
- ❖ Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun
- ❖ Hildur Halldórsdóttir, verkefnastjóri SSNE
- ❖ Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun
- ❖ Mariusz Mozejko, fulltrúi íbúa
- ❖ Sigurður Guðmundsson, oddviti Langanesbyggðar

Verkefnisstjóri: Gunnar Már Gunnarsson

Hlutverk verkefnisstjórnar er meðal annars að tryggja að verkefnisáætlun sé fylgt vel eftir, úthluta fjármunum úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar og vera verkefnisstjóra til aðstoðar og ráðgjafar vegna eflingar byggðarlagsins.

5. Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags – stöðumat:

Íbúar fóru yfir stöðu starfsmarkmiða á íbúfundi í september. Þau voru uppfærð á íbúafundi árinu áður og nýjum bætt við, enda mörgum markmiðum náð eða þau langt komin.

I. Meginmarkmið: Sterkir samfélagsinnviðir						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 1.1: Sníða lausn í skóla- og vistunarmálum sem hentar börnunum og samfélaginu við Bakkafjörð fyrir árslok 2022, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagsáttmála milli íbúa við Bakkaflóa,						Fjallað er um dagvistunar- og skólamál í sérstökum samfélagsáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa. Sáttmálinn var staðfestur í ársbyrjun 2022. Þá er unnið að nýrri skólastefnu Langanesbyggðar.

Langanesbyggðar og ríkisins. Farnar verði nýjar leiðir sem geta nýst dreifðum byggðum og samræmast getu sveitarfélagsins Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.					
Starfsmarkmið 1.2: Aðstoða fólk sem lengi hefur verið atvinnulaust við að komast aftur í virkni fyrir lok mars 2021.					<i>Aflagt 2022.</i> Með tilkomu nýrra rekstraraðila að fiskvinnslu á staðnum sköpuðust störf sem íbúar í atvinnuleit nýttu sér. Það má því segja að markmiðinu hafi verið náð.
Starfsmarkmið 1.3: Koma á fót kaffihúsi, veitingastað og pöntunarþjónustu fyrir 18. Október 2019. Ábyrgð: Rekstraraðili Hafnartanga 4.					Sveitarfélagið gekk til samninga við nýja rekstraraðila vegna reksturs á veitinga-, kaffihúsi og pöntunarþjónustu. Þjónustan hefur verið nýtt bæði af heimamönnum og gestum og opnunartími verið reglubundinn.
Starfsmarkmið 1.4: Kanna möguleika á samstarfi við Orkusetur/Orkustofnun um átak í orkusparandi aðgerðum á íbúðarhúsnæði, fyrir lok mars 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjórn.					Farið var í átak með íbúum árið 2020 samhliða því þegar Orkusjóður auglýsti eftir umsóknum til orkusparandi aðgerða. Níu umsóknir voru sendar til Orkusjóðs frá Bakkafirði og hlutu allar jákvæða afgreiðslu.
Starfsmarkmið 1.5: Vinna markvisst að því að auka sókn frumkvöðla í samfélaginu í styrktarsjóði fyrir utan verkefnið Betri Bakkafjörð. Að lágmarki verði komnir fjórir styrkir til verkefna í byggðarlaginu fyrir lok október 2020 Ábyrgð: Verkefnisstjóri.					Einstaklingar og fyrirtæki hafa haldið áfram að senda inn umsóknir í hina ýmsu sjóði á árinu. Nefna má Framkvæmdasjóð ferðamannastaða og Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og var eftir því tekið hversu margar umsóknir bárust að þessu sinni í Uppbyggingarsjóð af svæðinu.
Starfsmarkmið 1.6: Lokið verði við lagningu ljósleiðara í byggðina við Bakkaflóa á árinu 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð.					Búið er að tengja byggðina á Bakkafirði við ljósleiðara sem lagður var í þorpið á árinu.
Starfsmarkmið 1.7: Kanna möguleika á að koma á fót heilsueflandi almennings-samgöngum innan sveitarfélagsins, þarfagreiningu lokið fyrir árslok 2022. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.					Vinna langt komin en ekki lokið. Íbúakönnun hefur verið framkvæmd og hluti þarfagreiningar.
Starfsmarkmið 1.8: Styrkja hverfisráð Bakkafjarðar og horfa í þeim efnum til reynslu annarra fjölkjarna- og víðfeðmra sveitarfélaga. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð Bakkafjarðar.					Nýtt starfsmarkmið 2022. Formaður hverfisráðs og verkefnisstjóri heimsóttu á árinu Borgarfjörð Eystra og kynntu sér reynslu þar af heimastjórn. Í kjölfarið skiluðu þeir af sér minnisblaði og kynntu í hverfisráði. Frekari umræða ekki farið fram en hverfisráð fundaði reglulega á árinu og tók virkan þátt í að forgangsraða verkefnum og koma á

						framkvæmdaáætlun Langanesbyggðar.
II. Meginmarkmið: Öflugt atvinnulíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 2.1: Kominn verði viðbótar sértækur byggðakvóti í farveg fyrir lok nóvember 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og Byggðastofnun.						Fyrirtæki í sjávarútvegi á Bakkafirði fengu úthlutað byggðakvóta sem skapað hefur atvinnu á staðnum.
Starfsmarkmið 2.2: Komin verði tvö fjarvinnslustörf í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði fyrir lok júlí 2023. Þá verði möguleikar skoðaðir á að koma upp vinnuástöðu fyrir óstaðbundin störf. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Langanesbyggð.						Þjóðskjalasafn Íslands auglýsti til umsóknar tímabundið starf á Bakkafirði við skráningu sóknarmannatala. Starfið byggir á styrksamningi Þjóðskjalasafns Íslands við Byggðastofnun f.h. innviðaráðherra, með vísan í aðgerð B.8 – Fjarvinnslustöðvar í stefnumótandi byggðaáætlun. Óvist er um framhaldið en hins vegar eru uppi áætlanir um að styrkja aðstöðuna í grunnskólahúsinu, sem getur nýst fyrir óstaðbundin störf.
Starfsmarkmið 2.3: Skapa umgjörð og fá náttúrufræðing til starfa á staðnum fyrir mitt ár 2023 í samræmi við tillögu 5 í skýrslu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn, ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.						SSNE og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið gerðu með sér samning sem hefur það að markmiði að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvannsóknnum á Bakkafirði. Framlag til verkefnisins kemur úr stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2022-2036, aðgerða C.9 – Náttúruvernd til eflingar byggðapróunar. Vinnu við það verkefni er lokið en niðurstöður hafa ekki verið kynntar með formlegum hætti. Augljós samlegð er með hugmyndum um stofnun þjóðgarðs á utanverðu Langanesi.
Starfsmarkmið 2.4: Ferðaþjónusta tengd skólahúsnæðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.						Aðstöðu hefur verið komið upp í skólahúsnæðinu til reksturs ferðaþjónustu og nýir rekstraraðilar teknir við. Hægt að bóka þar gistingu allt árið um kring.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu «Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla			X			Verkefnisstjórn styrkti aðila sem ráðgerðu að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna COVID-veirunnar röskuðust þau plön og umsækjandi féll frá verkefninu. Ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast býður hins vegar upp á ýmsar ferðir og auglýsir á sinni heimasíðu. Fleiri hugmyndir eru í þróun.
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd						Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.

Langanesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands						
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnæði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.						Bjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun og rekstri fyrirtækja, fyrir lok nóvember 2022. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við SSNE og Kistuna						Ekki hefur orðið af þessu verkefni, en mikilvægt að fylgja því eftir. Mögulega í samvinnu við Kistuna, atvinnu- og nýsköpunarsetur Langanesbyggðar.
Starfsmarkmið 2.9: Láta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langanesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langanesbyggðar.						Með nýjum uppbyggðum vegi milli Þórshafnar og Bakkafjarðar hefur verið komið fyrir áningarstöðum/ útskotum á valda staði.
Starfsmarkmið 2.10: Fjölga nýsköpunarverkefnum tengdum sjávarútvegi, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við fyrirtæki.						Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Fiskvinnslufyrirtækið Bjargið ehf. hlaut árið styrk að upphæð kr. 4.500.000 úr Lóunni nýsköpunarsjóði fyrir verkefnið Grásleppugæði. Verkefnið leiddi af sér nýtt verkefni sem hlaut veglegan styrk úr Matvælasjóði árið 2023.
Starfsmarkmið 2.11: Skilgreina að minnsta kosti einn ferðamannastað við Bakkaflóa fyrir nýja áfangastaðáætlun Norðurlands sem tekur gildi 2024. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og íbúa.						Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Sem stendur eru tveir áfangastaðir við Bakkaflóa skilgreindir sem forgangsverkefni í áfangastaðáætlun fyrir árin 2021-2023.
Starfsmarkmið 2.12: Kanna jarðveg fyrir uppbyggingu hótels við Bakkaflóa, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.						Nýtt starfsmarkmið árið 2022, ekki formlega hafið.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Unnið verði að því með íbúum að fanga sérstöðu Bakkafjarðar og nærsveita og koma henni á framfæri í samfélaginu og utan þess fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmíðla.						Menningu og sögu staðarins var miðlað með fjölbreyttum hætti á árinu. Bakkafjörður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og víðernið eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúana til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Hverfisráð Bakkafjarðar						Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðarlaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu lúpínu og verndun gamalla húsa er ákveðinn styrkur samfélagsins. Íbúar

						héldu framfarafund á árinu og ræddu þar ýmis mikilvæg mál.
Starfsmarkmið 3.3: Móta aðgerðaráætlun í umhverfismálum á Bakkafirði og nærsveitum, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins, fyrir lok árs 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð og íbúa.						Sveitarfélagið Langanesbyggð hefur skoðað möguleika sem felast í samstarfi á svæðinu í sorpmálum. Unnið er að svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Norðurlandi (2023-2036) og þá er fjallað um umhverfismál í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins. Áætlun liggur fyrir um fráveitumál.
Starfsmarkmið 3.4: Meta kosti þess að endurheimta Bláfánann fyrir höfnina.						<i>Aflagt 2022.</i> Málið hefur verið skoðað og niðurstaðan var að ekki væri ástæða til að endurheimta Bláfánann að svo stöddu.
Starfsmarkmið 3.5: Langanesbyggð verði í fremstu röð varðandi innleiðingu heilsueflandi samfélags. Ábyrgð: Stýrihópur um heilsueflandi samfélag, HSAM hópurinn.						Í Langanesbyggð eru íbúar meðvitaðir um mikilvægi þess að stunda heilsueflandi starfsemi, m.a. með útivist og nýta sé það sem íþróttamiðstöðin hefur upp á að bjóða. Verkefnisstjóri Langanesbyggðar fyrir Heilsueflandi samfélag (HSAM) hefur haft samráð við verkefnisstjóra og hverfisráð Bakkafjarðar og ráðgert er að efla það samstarf.
Starfsmarkmið 3.6: Átak verði gert í að bæta umhirðu fasteigna og umhverfis. Ábyrgð: Íbúar, fyrirtæki, fasteignaeigendur og Langanesbyggð.						Húseigendur á Bakkafirði halda almennt húsum sínum vel við. Gert hefur verið átak í lagfæringu íbúðar- og atvinnuhúsa, sem kölluðu á endurbætur, auk þess að lagfæra umhverfi þeirra.
Starfsmarkmið 3.7: Skoða hvort hægt sé að finna jörðinni Skeggjastöðum nýtt hlutverk, ásamt meðfylgjandi húsakostum, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og sóknarnefnd Skeggjastaða.						Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Langanesbyggð hefur gert samning við rekstrarstofu Þjóðkirkjunnar um langtímaleigu á Skeggjastöðum en engar ákvarðanir hafa verið teknar um framtíðarnot.
IV. Meginmarkmið: Skapandi mannlíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 4.1: Skipuleggja gamla hafnarsvæðið og framfylgja og framkvæma þá stefnu. Ábyrgð: Langanesbyggð og verkefnisstjóri.						Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Deiliskipulag af gamla hafnarsvæðinu hefur fengið lögformlega afgreiðslu. Hluti þess skipulags hefur komið til framkvæmda með nýjum útsýnispalli og öðrum framkvæmdum á Hafnartanganum. Þá stóðu íbúar fyrir skemmtilegri hugmyndavinnu á árinu og fengu til sín landslagsarkitekt til að vinna hugmyndirnar áfram. Verkefnisstjóri mun halda áfram með þessa vinnu og koma hugmyndum íbúa í framkvæmd.
Starfsmarkmið 4.2: Útbúa aðstöðu á Bakkafirði fyrir innlent						Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Verkefnið hefur ekki farið af stað.

og erlent listafólk og listnema. Ábyrgð: Verkefnisstjóri					
Starfsmarkmið 4.3: Kvikmynd um Langanesbyggð. Ábyrgð: Langanesbyggð					Verkefnisstjórn lítur svo á að markmiðum þessa verkefnis hafi verið sinnt. Fjölmíðillinn N4 framleiddi sjónvarpsefni í tveimur hlutum um Bakkafjörð. Þá hefur ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast framleitt markaðskynningarefni og kynningarmyndband.
Starfsmarkmið 4.4: Skógrækt í þéttbýlinu. Ábyrgð: Verkefnisstjóri.					Áhugafólk um skógrækt hefur haldið úti félagi sem hefur gróðursett tré á svæðinu. Stefnt er að því að gera skógræktaráætlun fyrir Bakkafjörð sambærilega þeirri sem hefur verið unnin á Þórshöfn og hefur þegar komið til framkvæmda.
Starfsmarkmið 4.5: Efla samstarf/tengsl innan sveitarfélagsins. Lokið maí 2023. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar.					Þáttur í eflingu tengsla innan sveitarfélagsins var stofnun hverfisráðs sem hefur fundað reglulega. Þá hefur Björgunarsveitin Hafliði unnið að því að treysta sitt starf á Bakkafirði. Halda þarf áfram vinnu við eflingu samskipta innan sveitarfélagsins.
Starfsmarkmið 4.6: Íslenskukennsla fyrir útlendinga Ábyrgð: Langanesbyggð					Boðið var upp á íslenskukennslu fyrri hluta árs 2022, í samstarfi við Þekkingarnet Þingeyinga og fyrirtæki á staðnum. Full ástæða er til að fylgja því eftir með framhaldsnámskeiði.
Starfsmarkmið 4.7: Virkja íbúasamtök Bakkafjarðar. Ábyrgð: Íbúar.					Stofnað var hverfisráð sem er ákveðið skref á þessari braut.

6. Yfirlit yfir styrkt verkefni:

Föstudaginn 3. febrúar fór fram úthlutun styrkja úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar fyrir árið 2023. Að þessu sinni var úthlutað 8.000.000 kr. úr verkefninu Betri Bakkafjörður til 13 samfélagsefandi verkefna en aldrei hafa fleiri umsóknir borist frá því verkefnið hófst. Alls bárust 24 umsóknir um styrki að upphæð 49,5 m.kr. Til úthlutunar var fjármagn að upphæð 7 m.kr. sem komu í gegnum verkefnið Brothættar byggðir fyrir árið 2023, en auk þess 1 m.kr. sem verkefnisstjórn innkallaði frá fyrri úthlutunum. Alls var því úthlutað 8.000.000 kr.

Björgunarsveitin Hafliði hefur lagt fram ófá handtökin við endurgerð Arnarbúðar

Verkefni sem hafa hlotið styrk og staða þeirra um áramótin 2023/2024:

Úthlutun 2022		0%	20%	40%	60%	80%	100%	Á bið
Bjargvættir ehf	Umhverfis- og öryggismál			x				
Björgunarsveitin Hafliði	Endurbætur á Arnarbúð					x		
Reimar Sigurjónsson	Sjósundskýli í Finnafirði						x	
North East Travel	Bakkafest						x	
Bakkasystur ehf	Grásleppan						x	
Fuglastígur á NA-landi	Skilti við Stapann			x				
Vilhjálmur B Bragason	SAMSPIL						x	
Tanginn með augum íbúa	Árni Bragi Njálsson						x	
Frisbígolf	Víðir Már Hermannsson						x	
North East Travel	Vetrarmarkaðsátak						x	
Hilma Steinarsdóttir	Á slóðum skáldanna			x				
Hilma Steinarsdóttir	Stofutónleikar						x	
María Guðmundsdóttir	Handverk í heimahúsi					x		

7. Fundir:

Verkefnisstjórn hélt fimm formlega fundi á árinu. Verkefnisstjóri hefur einnig setið fundi hverfisráðs Bakkafjarðar og þá eru haldnir reglulegir fundir starfsmanna SSNE.

Einn íbúafundur var haldinn á Bakkafirði á árinu af verkefnisstjórn Betri Bakkafjarðar. Nokkrir styrkþegar greindu frá fjölbreyttum frumkvæðisverkefnum. Reimar Sigurjónsson sagði frá nýja sjósundskýlinu í Finnafirði, Hilma Steinarsdóttir greindi frá stofutónleikum á Bjarmalandi, Ólafur Björn Sveinsson sagði frá endurbótum á björgunarsveitarhúsinu Arnarbúð, Eva María Hilmarsdóttir sagði frá bæjarhátíðinni Grásleppunni, Gunnar Már og Árni Bragi Njálsson sögðu frá verkefninu Tanginn með augum

Frá íbúafundi í september 2023

Íbúa og Þórir Örn Jónsson sýndi myndband um vetrarmarkaðsátak sem ætlað er að laða að fleiri ferðamenn í byggðarlagið að vetrarlagi. Sigríður Elín Þórðardóttir, forstöðumaður þróunarsviðs Byggðastofnunar kynnti þvínæst lánamöguleika Byggðastofnunar til fyrirtækja í landsbyggðunum. Þá kynnti Sigríður Friðný Halldórsdóttir starfsemi Kistuna á Þórshöfn fyrir fundargestum og þá möguleika til vaxtar sem skapast með þessari nýju starfsemi. Gunnlaugur Steinarsson, formaður Hverfisráðs steig því næst á stökk og greindi frá fyrirhuguðum íbúafundi á vegum hverfisráðs Bakkafjarðar. Sá fundur var haldinn síðar á árinu með góðri þátttöku íbúa. Næst var fundargestum skipt í hópa þar sem hófust umræður um starfsmarkmið verkefnisáætlunar Betri Bakkafjarðar og rætt hvernig viðbótarár gæti sem best nýst byggðarlaginu. Í því samhengi var einkum horft til tengsla við Kistuna og hvernig mætti festa árangurinn sem þegar hefur náðst í sessi jafnt sem að búa svo um hnútana að verkefnið lifi áfram eftir að Byggðastofnun dregur sig í hlé í árslok 2024.

8. Hugleiðingar verkefnisstjóra:

Þetta árið var einstaklega viðburðarríkt og einkenndist af skapandi sóknarhug. Sjómannadagshátíðin Grásleppan var haldin í fyrsta sinn í ár og óhætt að fullyrða að hún hafi verið vel heppnuð; frábær dagskrá fyrir börn og fullorðin, leikir, tónlist, gleði og síðast en ekki síst ljúffengir grásleppuréttir! Þar fengu gestir að bragða á lokaafurðum nýsköpunarverkefnisins Grásleppugæði - sælgæti sjávar. Hátíðin var annars styrkt af Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar og voru það Bakkasystur ehf., björgunarsveitin Hafliði og íbúar og atvinnurekendur á svæðinu sem áttu veg og vanda að skipulagningu og framkvæmd hennar. Bæjar- og menningarhátíðin Bakkafest, sem sleit barnskónum sumarið 2021, hófst með sérstökum forviðburði á veitingastaðnum Uss Bistro á Vopnafirði. Dagskráin hélt svo áfram út laugardag og fjölbreyttir viðburðir í boði, tónleikar, frísbíggmót, sápubolti og margt fleira. Þá var glænýtt sjósundskýli að Felli í Finnafirði formlega vígt og boðið upp á grillaðar pylsur af því tilefni - en verkefnið hlaut styrk bæði úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar og úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands Eystra fyrr á árinu. Þegar líða fór að hausti var boðið upp á einlæga og fallega stofutónleika á eyðibýlinu Bjarmalandi á Langanesströnd. Þar voru flutt frumsamin lög við ljóð Kristjáns frá Djúpalek.

Sem fyrr segir hófst á árinu verkefni undir merkjum stefnumótandi byggðaaætlunar, nánar tiltekið aðgerð C.9 – Náttúruvernd til eflingar byggðapróunar. Samstarfshópur var stofnaður til að móta sameiginlega sýn á markmið og framtíðarskipulag mögulegrar starfsstöðvar í náttúrurannsóknum við Bakkafjörð. Í hópnum voru fulltrúar Langanesbyggðar, Náttúrustofu Norðausturlands, Náttúrufræðistofnunar Íslands og Umhverfisstofnunar. Niðurstöður þessa verkefnis hafa verið birtar í þremur skýrslum, sjá nánar á [heimasíðu SSNE](#). Þá var haldið málþing um eflingu byggðar á Norðausturhorninu og tengdist það þessu verkefni. Í kjölfar málþingsins skipaði Guðlaugur Þór Þórðarson, umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra, starfshóp sem var falið það hlutverk að vinna tillögur til ráðherra um framgang mála á Langanesi, sem heyra undir málefna svið ráðuneytisins. Verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar studdi þá vinnu og var starfshópnum innan handar um þau málefni sem heyra undir hans ábyrgðarsvið.

Frá fundi með þingmönnum um strandveiðimál

Ýmis önnur verkefni fóru af stað á árinu og má þar nefna samstarf nokkurra aðila sem tengjast sjávarútvegi og leiddi til umsóknar í Matvælasjóð. Afar mikilvægt er að ýta undir aukna nýsköpun og bættrar nýtingar á auðlindum svæðisins – ekki síst þegar kemur að sjávarútvegi, og tryggja þannig bættan heilsársgrundvöll fyrir vinnslu. Fiskveiðimál voru annars talsvert í umræðunni á Bakkafirði, einkum staða strandveiða. Af því tilefni boðuðu Hilmar Þór Hilmarsson, einn eiganda Bjargsins fiskvinnslu, og Gunnlaugur Steinarsson, útgerðarmaður og formaður hverfisráðs Bakkafjarðar, til fundar með þingmönnum kjördæmisins og starfsmönnum SSNE. Þeir lýstu yfir þungum áhyggjum af strandveiðunum og af afkomuöryggi sjávarbyggða á norðausturhorni landsins. Ljóst er að hagsmunir svæðisins eru miklir þegar kemur að því að bæði auka og jafna aflatækifæri milli ólíkra strandveiðisvæða.

Bakkfirðingar fögnuðu, sem von var, þegar stjórn Byggðastofnunar samþykkti framlengingu verkefnisins Betri Bakkafjörður um eitt ár. Sveitarfélagið

Langesbyggð hefur miklar væntingar um að hægt sé að vinna eftirfarandi framfaramálum farsælt brautargengi með áframhaldandi aðkomu Byggðastofnuna:

Betri Bakkafjörður í örugga höfn. Sveitarfélagið Langesbyggð er fámennt sveitarfélag en nýleg sameining Langesbyggðar og Svalbarðshrepps kemur vonandi til með að efla getu sveitarfélagsins til að fylgja árangri „Betri Bakkafjarðar“ eftir. Sveitarfélagið hefur m.a. sett á nýtt atvinnu- og nýsköpunarsetur og ráðið verkefnisstjóra atvinnuþróunar og nýsköpunar. Með þessum aðgerðum skapast vonandi umgjörð, umhverfi og mannauður sem getur stutt við eftirfylgni verkefnisins „Betri Bakkafjörður“ þegar formlegum verkefnistíma lýkur.

Starfsstöð í náttúruvísunum. Tillaga um að koma á fót starfsstöð í náttúruvísunum kom upphaflega frá ráðherranefnd um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa í nóvember 2018 og var hún samþykkt af verkefnisstjórn sem hluti verkefnisáætlunar í nóvember 2019. Litlu hefur miðað áfram, en vonir standa þó til um að hægt verði að þoka verkefninu áfram á næstu misserum.

Samfélagssáttmáli. Í skýrslu ráðherranefnd um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa var m.a. lagt til að gerður yrði samfélagssáttmáli milli íbúa, sveitarfélags og ríkis. Ekki eru til fordæmi fyrir sáttmála af þessu tagi og því er um frumraun að ræða. Sáttmálinn var undirritaður í febrúar 2022 en aðilar að honum eru Langesbyggð, Hverfisráð Bakkafjarðar fyrir hönd íbúa og Byggðastofnun fyrir hönd íslenska ríkisins. Langesbyggð hefur fullan hug á því að

uppfylla þær skuldbindingar sem settar eru fram í sáttmálanum og snúa að sveitafélaginu. Íslenska ríkið þarf þó einnig að stíga inn í það áttak með markvissari hætti en verið hefur og þá ekki aðeins í gegnum faglega aðkomu Bygðastofnunar.

Nýting tækifæra í ferðaþjónustu. Það eru fjölmörg ónýtt tækifæri í ferðaþjónustu í Langanesbyggð. Með beinu millilandaflugi til Akureyrar, fjölgun ferðamannastaða og vegabótum er hins vegar að skapast jarðvegur fyrir því að koma norðausturhorninu á kortið fyrir alvöru sem áfangastaður fyrir ferðamenn. Til þess þarf þó að koma saman aukin fjölbreytni í afþreyingu, þróun vörumerkja og betri skilgreining á sérstöðu svæðisins.

Sjálfbær matvælaframleiðsla. Mikil tækifæri felast m.a. í bættri nýtingu á grásleppu og slíkar framfarir gætu stutt mjög við heilsársvinnslu. Langanesbyggð telur mikilvægt að styðja áfram við þessa viðleitni, sem og að kannaðir séu fleiri möguleika á sviði nýsköpunar og sjálfbærni í matvælaframleiðslu á starfssvæðinu.

Líf og fjör á Grásleppunni

Heimilislegir stofutónleikar á Bjarmalandi

Efling byggðar á Norðausturhorninu

ORKA - NÁTTÚRA - FERÐAÞJÓNUSTA

SSNE
Skiptingarsamtök Norðausturlands

AUSTURBRÚ
Skiptingarsamtök Austurlands

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

Auglýsing fyrir málþing um eflingu byggðar